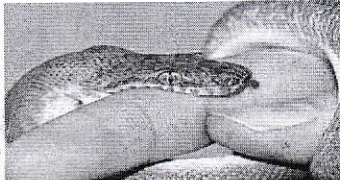

सर्पको डसाइमा भारफुक गर्दै जान्छ ज्यान

दिलकृष्ण लिम्बू

तापेजुङको फक्ताङलुङ गाउँपालिका-५ तापेथोककी धनमाया माया घर नजिकैको सुंगुरको बोरमा भार उखेले विद्वन् । दिउँसाको समय टन्टलापुर घाम लागेको थियो । उनलाई भने सुंगुरको खोर

बन्पर सफा गरिसके हलारो थियो । सोही क्रममा भारमा लुकेर बसेको सर्पले उनको हातमा डस्यो । छिमेकी राम लिम्बूका अनुसार गत असार २८ गते दिउँसाको सर्पले उनको हातमा डस्यो । श्रीमान् बुढपाल लिम्बूले दुई घण्टा पैदल टाढाबाट धामी (फेदाइवा) बोलाए भारफुक गर्न लगाए । मोलिवट विज्ञान ४ बने धामीकै अगाडि उनको मृत्यु भयो । धामीले बेलुका मात्रै थाहा पायो, छिमेकी रामले भने, 'भारफुक गर्दागर्दै उनको मृत्यु भयो ।' उक्त गाउँबाट नजिकैको लेतेप स्वास्थ्यचौकी तीन घण्टा पैदल दुरीमा छ ।

मिस्वाखोला गाउँपालिका-४ थलड तिवासी अमरीब थलड रोजगारीको तिलातिलाका फक्ताङलुङ गाउँपालिका-६ लेतेप सडकको स्यानिन बुल पुगे । राती छिमेकीको घरमा मोवाइल चार्ज गर्न जाने गर्दा खम्बा रहेको सर्पले गत भदौ २० गते मध्यरातमा उनको हातमा डस्यो । गालामा डसेपछि शरीरमा विष फैलन नदिक, तिरका डोरिले बाँध पनि समस्या भएपछि भारफुक गरे । तर, लिम्बूले अन्तिम पुगेपछि बपु उपचारका लागि जिल्ला अस्पताल तापेजुङमा पुऱ्याइयो । जिल्ला अस्पताल तापेजुङमा एक रात राखेपछि अन्तिम निकै गम्भीर भएपछि बपु उपचारका लागि भदौ २२ गते भाषाको चारआली सर्पेरा अस्पतालमा पुऱ्याइ अहिले वलडको उपचार भइरहेको छ ।

फक्ताङलुङ गाउँपालिका-५ तापेथोकका १३ वर्षीय फाल्गुनन्द तुम्बाहाङ्गले २०७६ वैशाख २६ गते घरमै सर्पले डस्यो । उनलाई सुतिरहेको समयमा हातमा सर्पले डसेको थियो । परिवारले धामी बोलाए । धामीले घाउ नजिकै डोरिले बाधे र भारपात पिसेर लगाइदिए । यसरी धामीले १५ दिनसम्म विष फार्न प्रयास गरिरहे । निको हुनको साटो हात सुनिंदै गयो । केही नलागेपछि छिमेकीको आग्रहमा, तापेथोक स्वास्थ्यचौकी लागियो । स्वास्थ्यचौकीले यहाँ उपचार सम्भव नहुने भन्दै सुब्बासम्पन्न अस्पतालमा लैजान सुझाव दिए । उपचारका लागि फाल्गुनन्दलाई लैजाते क्रममा सुब्बाको फिक्कल पुऱ्या उनको मृत्यु भयो । स्थानीय दीपक लिम्बूका अनुसार बालकलाई निको बनाउन इमाई धर्मको विधिअनुसार पटकपटक बाइबल पढाइएको थियो ।

सर्पले डसेर घाइते बनेको फक्ताङलुङ-६ इबाथुकी नैनराती लिम्बूलाई पनि परिवारले भारफुक गर्न लगाए । धामीले निको पाउँ भनेपछि दुई दिनसम्म बाटो हेरे । विरामीको अन्तिम नाजुक बन्दै गयो । धामीले पार लगाउन सकेपछि जिल्ला अस्पताल पुऱ्याइयो । अस्पतालले भाषाको चारआलीसित सर्पेरा उपचार केन्द्रमा लैजान भन्यो । त्यहाँ पनि उपचार सम्भव नभएपछि घरानैसित विपी कोइराला स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान लैजाने क्रममा विरामीको हातमा १३ गते तैरातीको मृत्यु भयो । घरबाट आधा घण्टा पैदलमा रहेको अन्तेची बगरामा धर्म काट्न जाँदा ती सर्पको धाकार बनेकी विद्वन् । फक्ताङलुङ गाउँपालिकाको स्वास्थ्य शाखा प्रमुख विनेरा भट्टराईका अनुसार उक्त गाउँपालिकामा मात्रै पछिल्लो तीन वर्षमा १५ जनाको सर्पले डसेर मृत्यु भएको छ । आर्थिक वर्ष ०७६/७७ मा जना, ०७७/७८ मा चार जना र ०७८/७९ मा चार जनाको टोकाइपछि मृत्यु भएको भट्टराईले बताए । यो अवधिमा सर्पले घाइते हुने २० भन्दा बढी छन् । अन्य पालिकामा पनि सर्पको विषाणवी उत्रे छ । गत जेठ २१ गते सुङ्खेड नगरपालिका-३ सहरगाउँको ६८ वर्षीय प्रतापल बज्रनलाई सुतेकै ठाउँमा सर्पले डस्यो । राती धामी बोलाए विष फार्न लगाइयो । एक घण्टा दुरीमा रहेको जिल्ला अस्पताल लानेतेकै कसैले चासो दिएनन् । उनको विश्रान्त पंच बने मृत्यु भयो ।

फक्ताङलुङ गाउँपालिका-५ का पूर्वप्रधानमन्त्र्य मणिप्रसाद लामुका अनुसार त्यो भेगमा पाइने सर्प गुर्जे र हरियो (सुग्वा) हुन् । यी सर्पले अन्तेची बगरामा काम गर्दा र घास बाउरा गर्दा मानिसलाई आक्रमण गर्ने गरेका छन् । सर्पले डसेपछि भारफुक गर्ने, डोरिले कम्ने, भारपात माडेर लगाउने, बूढी बोलेजस्ता परम्परागत उपचार प्रदानित ब्यापन छ । निकै हिलो भएपछि मात्रै स्वास्थ्य संस्था लैजाने चलन रहेको लामुले बताए । गाउँघरमा विष निष्क्रियो भनेर डसेको ठाउँमा विरर रगत बगाउने र मुखले चुस्ने रगत फिक्कले चलाउनु छ । यस्तो गर्दा विष बाहिर निकिकेन तर अफ छिटो शरीरमा फिँस्नुमा मात्रै विभिन्न प्रकारको संक्रमणको जोखिममा समेत बढि चिकित्सक बताउँछन् ।

यो सर्प विषालु नभए पनि डसेको ठाउँमा अन्य संक्रमण भार विरामीको ज्यान जाने गरेको जिल्ला अस्पताल तापेजुङका प्रमुख डा मोनिङ बताए बताउँछन् । 'सर्पले डसेपछि उहाँहरू परेनु उपचारमा लाग्नुहुन्छ, कतिको घरमै मृत्यु हुन्छ, कोही अलिन अन्तिममा मात्रै हामीकहाँ आउनुहुन्छ', लामाले भने, 'गतल उपचारले रगतमा इन्फेक्शन पुग्छ र अन्य संक्रमणले ज्यान गएको उदाहरण छ । सर्पले डसेमा परम्परागत विधि प्रयोग गर्न उनको सुझाव छ । जतिमस्को छिटो स्वास्थ्य संस्था पुऱ्याउनु नै उक्त उपाय भएको लामाले बताए । 'सर्पले टोकेको अंगलाई चलाउनु हुँदैन । विष गरी विरामीलाई अस्पतालसम्म पुऱ्याउनुहुन्छ', लामाले भने । गाउँघरमा सर्पेराका कारण नागरिकहरू पीडित भए पनि सरकारले भने यसमा ध्यान दिएका छैन । ती नरका सरकारले यो समस्या समाधानको कुनै योजना बनाएका छैनन् ।

यो समस्याबाट रक्त आय भाएका व्यक्ति बढी प्रभावित भइरहेका छन् । सर्पेरा समस्यालाई उच्च प्राथमिकता दिई नियमितरूपमा जनचेतनामूलक कार्यक्रम गर्नपर्ने पूर्वप्रधानमन्त्र लामुले सुझाव दिए । आफ्नो पालिकामा अन्यपन्था सर्पेराको समस्या जटिल रहेको फक्ताङलुङ गाउँपालिकाका अध्यक्ष सरोज लिम्बूले बताए । हाम्रो

A. Interest rate on Deposits

Saving Deposits	Minimum Balance (NPR)	Interest Rate (% p.a.)
Youth Savings Account	100	1.5%
Sulav Bachat Khata	500	1.5%
Life Savings Account	10,000	1.5%
Happy Savings Account	1,000	1.5%
Shareholder Savings Account	100	1.5%
Share Shuvdha Bachat Khata	500	1.5%
Special Savings Account	5,000	1.5%
Super Special Savings Account	10,000	1.5%
Premium Savings Account	25,000	1.5%
Samrakchyak Bachat Khata	-	1.5%
Krishak Samridha Bachat Khata	-	1.5%
Samajik Surakshya Bachat Khata	-	1.5%
Social Security Relief Account	-	1.5%
EPS Korea Bachat Khata	-	1.5%
Online Bachat Khata	-	1.5%
Samunnati Bachat Khata	-	1.5%
Samunnati Plus Bachat Khata	1,000	1.5%
Premium Samunnati Bachat Khata	1,000	1.5%
Karmashil Bachat Khata	-	1.5%
Little Star Savings Account	500	1.5%
Nari Shakti Bachat Khata	-	1.5%
Remit Savings Account	100	1.5%
Senior Privileged Saving Account	-	1.5%
Super Payroll Account	-	1.5%
Swabalmi Nari Bachat Khata	-	1.5%
New Premium Samunnati Bachat Khata	1,000	1.5%
Chamatkarik Bachat Khata-Silver	1,000	1.5%
Chamatkarik Bachat Khata-Gold	25,000	1.5%
Chamatkarik Bachat Khata-Diamond	100,000	1.5%
Chamatkarik Jetha Nagarik Bachat Khata-Silver	1,000	1.5%
Chamatkarik Jetha Nagarik Bachat Khata-Gold	25,000	1.5%
Chamatkarik Jetha Nagarik Bachat Khata-Diamond	100,000	1.5%
Chamatkarik Nari Bachat Khata-Silver	1,000	1.5%
Chamatkarik Nari Bachat Khata-Gold	25,000	1.5%
Chamatkarik Nari Bachat Khata-Diamond	100,000	1.5%
Chamatkarik Talab Bachat Khata	-	1.5%
Chamatkarik Babu Nani Bachat Khata	-	1.5%
Chamatkarik Bidhyarthi Bachat Khata	-	1.5%
Chamatkarik Udhymashil Bachat Khata	500	1.5%
Chamatkarik Baldeashik Rojgar Bachat Khata	500	1.5%
Samridha Nepal Sukhi Nepali Bachat Khata	100	1.5%
Chamatkarik Swarojgar Bachat Khata	-	1.5%
Babu Nani Bachat Khata	-	1.5%
Baldeashik Rojgar Bachat Khata	500	1.5%
Chamatkarik Bachat Khata	1,000	1.5%
Chamatkarik Online Bachat Khata	-	1.5%
Udhymashil Bachat Khata	500	1.5%
Super Chamatkarik Bachat Khata-Silver	1,000	1.5%
Super Chamatkarik Bachat Khata-Gold	25,000	1.5%
Super Chamatkarik Bachat Khata-Diamond	100,000	1.5%
Super Chamatkarik Jetha Nagarik Bachat Khata-Silver	1,000	1.5%
Super Chamatkarik Jetha Nagarik Bachat Khata-Gold	25,000	1.5%
Super Chamatkarik Jetha Nagarik Bachat Khata-Diamond	100,000	1.5%
Super Chamatkarik Nari Bachat Khata-Silver	1,000	1.5%
Super Chamatkarik Nari Bachat Khata-Gold	25,000	1.5%
Super Chamatkarik Nari Bachat Khata-Diamond	100,000	1.5%
Super Chamatkarik Talab Bachat Khata	-	1.5%
Super Chamatkarik Babu Nani Bachat Khata	-	1.5%
Super Chamatkarik Bidhyarthi Bachat Khata	-	1.5%
Super Chamatkarik Swarojgar Bachat Khata	-	1.5%
Super Chamatkarik Udhymashil Bachat Khata	500	1.5%
Super Chamatkarik Baldeashik Rojgar Bachat Khata	500	1.5%
New Super Chamatkarik Bachat Khata-Silver	1,000	1.5%
New Super Chamatkarik Bachat Khata-Gold	25,000	1.5%
New Super Chamatkarik Nari Bachat Khata-Silver	1,000	1.5%
New Super Chamatkarik Nari Bachat Khata-Gold	25,000	1.5%
New Super Chamatkarik Nari Bachat Khata-Diamond	50,000	1.5%
New Super Chamatkarik Jetha Nagarik Bachat Khata-Silver	1,000	1.5%
New Super Chamatkarik Jetha Nagarik Bachat Khata-Gold	25,000	1.5%
New Super Chamatkarik Jetha Nagarik Bachat Khata-Diamond	50,000	1.5%
New Super Chamatkarik Talab Bachat Khata	-	1.5%
New Super Chamatkarik Babu Nani Bachat Khata	-	1.5%
New Super Chamatkarik Bidhyarthi Bachat Khata	-	1.5%
New Super Chamatkarik Swarojgar Bachat Khata	-	1.5%
New Super Chamatkarik Udhymashil Bachat Khata	500	1.5%
New Super Chamatkarik Baldeashik Rojgar Bachat Khata	500	1.5%
New Premium Super Chamatkarik Bachat Khata-Silver	1,000	3.5%
New Premium Super Chamatkarik Bachat Khata-Gold	25,000	3.5%
New Premium Super Chamatkarik Bachat Khata-Diamond	50,000	3.5%
New Premium Super Chamatkarik Jetha Nagarik Bachat Khata-Silver	1,000	3.5%
New Premium Super Chamatkarik Jetha Nagarik Bachat Khata-Gold	25,000	3.5%
New Premium Super Chamatkarik Jetha Nagarik Bachat Khata-Diamond	50,000	3.5%
New Premium Super Chamatkarik Nari Bachat Khata-Silver	1,000	3.5%
New Premium Super Chamatkarik Nari Bachat Khata-Gold	25,000	3.5%
New Premium Super Chamatkarik Nari Bachat Khata-Diamond	50,000	3.5%
New Premium Super Chamatkarik Talab Bachat Khata-Prime	-	3.5%
New Premium Super Chamatkarik Talab Bachat Khata-Normal	-	3.5%
New Premium Super Chamatkarik Sahaj Bachat Khata	-	3.5%

B. Interest rate on Loans and Advances

Category	Interest Rate
Auto Loan	Floating Rate (% p.a.)
Upto 5 Years	Base Rate + Up to 7%
Upto 7 Years	Base Rate + Up to 7%
Upto 10 Years	Base Rate + Up to 7%
Loan Against Mortgage Property	
a. NIC ASIA Home Loan OD	Base Rate + Up to 7%
b. NIC ASIA Home Equity Loan	
Upto 5 Years	14.00%
Upto 10 Years	Base Rate + Up to 7%
Upto 15 Years	15.00%
c. NIC ASIA Residential Home Loan	
Upto 5 Years	13.00%
Upto 10 Years	Base Rate + Up to 7%
Upto 15 Years	14.00%
d. NIC ASIA Easy Home Equity Loan	
Upto 5 Years	14.00%
Upto 10 Years	Base Rate + Up to 7%
Upto 15 Years	15.00%
Education Loan	
Upto 5 Years	13.00%
Upto 10 Years	Base Rate + Up to 7%
Upto 15 Years	14.00%
Personal Loan (Up to 5 Years)	Base Rate + Up to 7%
Foreign Employment Loan (Up to 5 Years)	Base Rate + Up to 7%
Gold Loan	Base Rate + Up to 7%
Loan Against Share	Base Rate + Up to 7%
Loyalty Financing Facility	Base Rate + Up to 7%
Others	Floating Rate (% p.a.)
Export Credit	Base Rate + Up to 7%
Loan against Own FDR	Base Rate + Up to 7%
Loan against Other Bank's Fixed Deposit Receipt	Base Rate + Up to 7%
Loan against 1st class Bank guarantee	Base Rate + Up to 7%
Loan against Government Securities (Maximum draw down 80%)	Base Rate + Up to 7%
Equipment Financing	Base Rate + Up to 7%
FCY Loan	Floating Rate (% p.a.)
FCY Loan	As per NRB Directive
SME	Floating Rate (% p.a.)
Fast Track Business Loan	Base Rate + Up to 7%
Priority Business Loan	Base Rate + Up to 7%
Premium Business Loan	Base Rate + Up to 7%
Employers Overdraft Loan	Base Rate + Up to 7%
Commercial Agricultural and Livestock Loan	Base Rate + Up to 2% (Guided as per NRB Regulations)
Corporate	Floating Rate (% p.a.)
Import Credit /T.R. Loan	Base Rate + Up to 7%
Overdraft/Cash Credit/Working Capital Loans	Base Rate + Up to 7%
Term Loan	Base Rate + Up to 7%
Other Short Term Working Capital Loans	Base Rate + Up to 7%
Deprived Sector Lending	Floating Rate (% p.a.)
Deprived Sector Lending	Base Rate + Up to 7%

Notes:
Deposits
1. Interest Payment Frequency- Quarterly
2. Interest rate on Sweep In and Sweep Out facility for opening 3 months Term deposit shall be 7.25% p.a.
Loans and Advances
1. The above mentioned rates are applicable only for non-overdue and/or pass category loans as per NRB directives. In case of overdue loans and loans other than pass category as per NRB directives, 2% premium over and above aforementioned premium shall be applicable.
2. For Consortium Loans, interest rate shall be as per consortium decision.
3. For Subsidy Based Deprived Sector lending, interest rates as per NRB Directives shall apply.

Base Rate (Bhadra 2077) : 6.98%
Interest Spread (Bhadra 2077): 4.40%

